

ENSI- JA
TURVAKOTIEN
LIITTO

Riskisignaalien tunnistaminen -> moniammatillisen riskiarvioinnin kehittäminen

11.2.2021

Johanna Vaitomaa

Turvassa-hanke

*Jokainen
on turvassa*

Kysymys osallistujille

VAIKEAT ERO- JA HUOLTORIIDAT:

- 1) Miten teillä puhutaan riskiarvioinnista?
 - 2) Mitä riskiarviointimenetelmiä käytössä?
 - 3) Mitä riskisignaaleja / lapsen turvallisuutta ja hyvinvointia uhkaavia tekijöitä olette havainneet tai tunnistaneet omassa työssänne?
- Jaa ajatuksesi keskustelualueelle

Vieraannuttamisesta ja väkivallasta lapsen huoltolaissa

- **Lapsen edun turvaaminen lain johtavana periaatteena!**
- Lasta on suojeltava kaikenlaiselta ruumiilliselta ja henkiseltä väkivallalta, huonolta kohtelulta ja hyväksikäytöltä (LHL 1 §)
 - Yhteys YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen ja Istanbulin sopimuksen velvoitteisiin
 - Kenen tehtävä huolehtia turvallisuudesta? LHL: Huoltajan tehtävä
- **LAPSEN TURVALLISUUS**, kyky suojella lasta väkivallalta: Harkintakriteeri päätettäessä lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta (LHL 10 §)
- Kiellettyä lapsen kaikenlainen kaltoinkohtelu, hyväksikäyttö, ruumiillinen (sis. kuritusväkivalta) ja henkinen väkivalta (sis. vieraannuttaminen) sekä kasvatusmenetelmänä että muiden henkilöiden taholta
- Lasta suojattava myös puolisoiden väliseltä, lapseen suoraan kohdistumattomalta väkivallalta
- Vieraannuttaminen mainitaan epäsuorasti: ”Vanhemman on vältettävä kasvatustehtävässään kaikkea, mikä voi aiheuttaa haittaa lapsen ja toisen vanhemman väliselle suhteelle” (LHL 2 §)
 - Tarkoituksena on kieltää kaikenlainen manipulointi ja muu epäasiallinen vaikuttaminen lapseen, esiintyipä se missä muodossa ja mistä syystä tahansa

Kansainväliset sopimukset ja velvoitteet

YK:n lapsen oikeuksien sopimus:

- 9 artikla: Lapsen oikeutta ylläpitää henkilökohtaisia suhteita ja suoria yhteyksiä kumpaankin vanhempaansa säännöllisesti, tulee kunnioittaa ja edistää, paitsi jos se on lapsen edun vastaista.
- 19 artikla: Lasta on suojeltava kaikenlaiselta ruumiilliselta ja henkiseltä väkivallalta, vahingoittamiselta ja pahoinpitelyltä, laiminlyönniltä tai välinpitämättömältä tai huonolta kohtelulta tai hyväksikäytöltä, mukaan lukien seksuaalinen hyväksikäyttö, silloin kun hän on vanhempansa, muun laillisen huoltajansa tai kenen tahansa muun hoidossa.

GREVIO maaraportti Suomelle 2019:

- Edellytti, että Suomi varmistaa lasten turvallisuuden ensisijaisuuden kaikessa viranomaismenettelyssä ja tunnistaa väkivallan ja sille altistumisen haitallisuuden lapsen kehitykselle.
- Lastensuojeluviranomaisilla tulisi olla velvollisuus ja ohjeet puuttumiselle, jos tapaamisoikeuksiin liittyen ilmenee väitteitä väkivallasta.

CEDAW-sopimus, komitean päätelmät 2014: perheväkivalta huomioitava järjestelmällisesti päätettäessä huoltajuudesta

Istanbulin sopimus 2014: EN:n yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta

Euroopan ihmisoikeussopimus: epäinhimillisen ja halventavan kohtelun kielto

Lapsen oikeus turvallisiin ihmissuhteisiin

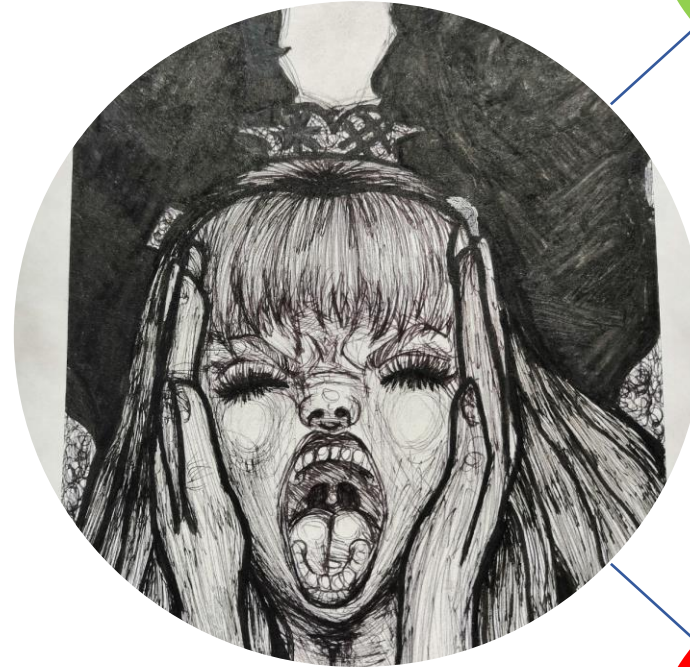
- Hankkeessa kehitetään riskiarvioinnin välineistöä ja työskentelyyn uusia moniammatillisia työtapoja, jotta erovanhemmuuteen ja lasten elämäntilanteeseen liittyvät riskisignaalit osataan tunnistaa ja niihin osataan puuttua.
- Korkean konfliktin erotilanteisiin kehitetyillä riskiarvioinnin välineillä on vahvistettu lasten turvan kokemusta ja turvallisia ihmissuhteita. (tavoite 4)
 - LAPSELLE TURVALLISET TAPAAMISET JA SIIRTYMÄT
 - LAPSEN EDUN MUKAISET, TURVALLISET TAPAAMISKÄYTÄNNÖT
 - LAPSEN TURVAN KOKEMUS VAHVISTUNUT

- Pitkittynyt ero- ja huoltoriita on lapsen kaltoinkohtelua ("Hollannin opit")

- Ota turvallisuus ja väkivalta puheeksi aina! (LOS, LHL ja Istanbulin sopimus edellyttävät tätä)

- Tunnista mistä on kysymys

ERORIITA

KONFLIKTI

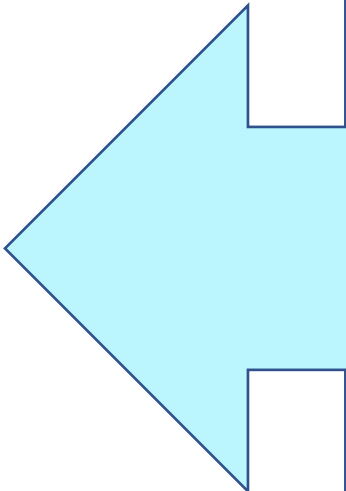
VÄKIVALTA

H
U
O
L
T
O
R
I
I
T
A

(Kuva: Eerika 2019)

ERORIITA

- Erimielisyys lapsen asioista, pulmia yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa
 - Riidassa on kaksi tasa-arvoista osapuolta
 - Eroriitoja voi sovittaa (perheasioiden sovittelu)
 - Myös huoltoriitojen sovittelusta hyviä kokemuksia (Follo-sovittelu)
- > sovittelu ei kuitenkaan sovi kaikkiin tilanteisiin!

Vanhempien ero voi muodostaa riskitekijän lapsen kehitykselle. Ero itsessään ei välttämättä kuitenkaan vaaranna lapsen hyvinvointia; keskeistä on se, millä tavoin vanhemmat erotilanteen hoitavat ja miten hyvin he kykenevät huomioimaan lapsen tarpeet erossa. (Böök ja Terävä 2019)

KONFLIKTI

- Syvä ristiriita, erimielisyys, epäluottamus ja jännite osapuolten välillä; umpikuja.
- Konfliktiteoreettinen näkökulma:
 - Mistä konflikti kumpuaa?
 - Mistä tai miten riita lähtee konfliktoitumaan?
 - Mitä ovat ne intressit, motiivit ja tarpeet, joista ihmiset taistelevat?
(Ervasti & Nylund 2014)
- Kansainvälisessä tutkimuskirjallisuudessa termi: *”high conflict divorce”*
- Konfliktoituneiden erojen keskeisinä taustatekijöinä on tunnistettu vanhempien arvoihin liittyvät ristiriidat (Bergman & Rejmer 2017).
- Konfliktia voivat aiheuttaa esim. vanhempien uudet parisuhteet, väkivalta, päihderiippuvuus, psyyken ongelmat, vanhempien vaikeat kommunikaatio-ongelmat, taloudelliset kysymykset sekä jyrkät uskonnolliset ja kulttuuriset ristiriidat (Auvinen 2002; Cashmore & Parkinson 2011).

VÄKIVALTA

- lähisuhdeväkivalta ennen eroa, lapsen altistuminen - arvioitava uusiutumisriskiä
 - väkivalta tai sen uhka jatkuu (fyysinen, henkinen, seksuaalinen, taloudellinen, kunniaväkivalta, jne.)
 - vainoaminen eri muodoissaan
- > Väkivalta ei ole vuorovaikutuksen ongelma!**

- ETKL [Nettiturvakoti](#) apua väkivaltaan aikuisille ja lapsille, turvallisuutta lähisuhteisiin
- THL työpaperi 1/2020: väkivaltatyön sanasto

HUOLTORIITA

- **YLEISNIMITYS** lapsen huoltoa, asumista ja/tai tapaamisia koskevalle oikeudenkäynnille, johon voi liittyä myös riita lapsen elatuksesta.
- Huoltoriitatilanne itsessään voi olla osa väkivallan kierrettä ja siihen liittyvää henkisen väkivallan käyttöä (Hautanen 2010).

Taina Laajasalo, Barnahus-hanke (THL):

- Huoltoriitojen yhteydessä on kohonnut riski tietyille väkivallan muodoille.
- Vaikea huoltoriita mutkistaa huomattavasti lapsen tilanteen selvittämistä, suojelua väkivallalta ja muulta haitalta, sekä terapeuttista työtä.
- Tutkimusten mukaan huoltoriitojen yhteydessä esitetään sekä aiheettomia että perusteltuja väkivaltaepäilyjä. (Saini et. al 2020)

Martta October, THL:

- Huoltoriita voi nostaa esiin aiemmin alkaneen väkivallan, pahentaa sitä tai väkivalta voi alkaa vasta sen yhteydessä.

Tutkimusten perusteella

- Valtaosa perheistä selviää hyvin erosta muutaman vuoden kuluessa
- Konfliktitaso madaltuu alhaiseksi noin 75 %:ssa kaikista perheistä 2-3 vuoden sisällä -> vanhemmat kykenevät tekemään päätöksen lapsen asioissa keskenään tai vähäisellä tuella
- Korkean konfliktitason perheitä noin 10 % (high conflict families), -> psykosiaalisia ongelmia tai patologista riitelyä
- Ei ole yksiselitteistä, milloin on kyse korkeasta konfliktitasosta (Ervasti & Nylund 2014)

Riskinä konfliktoituneissa eroissa

- Riskinä konfliktoituneissa eroissa on, että **konflikti voi peittää alleen** toisen vanhemman entiseen kumppaniinsa ja mahdollisesti myös lapsiin kohdistaman **kontrollin ja väkivallan**.
- Tämä korostaa **konfliktoituneen** ja **väkivaltaa** sisältävän erotilanteen erottamisen tärkeyttä, jotta lasten suojaaminen ja heidän hyvinvoinnin turvaaminen on mahdollista.

(Archer-Kuhn 2018; Birnbaum & Bala 2010)

Psykososiaaliset pitkittyneet huoltoriidat, patologiset riidat (high conflict):
Yksilö- ja/tai ryhmämuotoinen työskentely

- pitkittynyt konflikti, ”umpikuja”
- kommunikaatiovaikeudet /ei kommunikaatiota
- vanhemmalla ja/tai lapsella (vakava) psyykkinen oireilu
- vieraannuttaminen
- kulttuuriset erityispiirteet
- vaativat uusperheiden ongelmat
- päihdeongelma tai muu riippuvuus
- neuropsykiatriset ongelmat lapsi ja/tai vanhempi
- lievä väkivalta, joka on käsitelty tai ei vaikuta hyvinvointiin nyt

Korkean turvallisuusriskin erot (high risk):
Räätälöity yksilö- ja eroperhe -kohtainen työskentely, moniammatillinen riskiarvio

- vakava parisuhdeväkivalta ennen eroa
- vakava väkivalta tai sen uhka jatkuu (fyysinen, henkinen, seksuaalinen, taloudellinen, kunniaväkivalta jne.)
- vaino (fyysinen, digitaalinen, lapsi vainon välineenä jne.)
- lapsen kaltoinkohtelu, lapseen kohdistunut väkivalta, lapsen vieraannuttaminen
- lapsen kaappausuhka
- seksuaalirikos tai sen epäily
- itsetuhoisuus, itsemurhalla tai tappamisella uhkailu
- perhesurmariski

Mistä tulee huolestua?!

- Erokriisi vs. aiempi väkivaltaisuus / mielenterveysongelmat
- Työntekijän tulee tunnistaa onko kyse erotilanteeseen liittyvästä aggressiosta/kriisistä, tilannesidonnaisesta väkivallasta vai pakottavan kontrollin väkivallasta (väkivallan jatkumo).
- **Ero on kriisi myös väkivallan tekijälle, hälytysmerkit:**
 - Eriävät tarinat väkivallasta
 - Vaikeus hyväksyä eroa, takertuminen päättyneeseen suhteeseen
 - Ei toivoa, ei vaihtoehtoja
 - Pyrkimys kontrolloida, pakottava kontrolli
 - Kostoajatukset ja -teot
 - Väkivalta, sillä uhkailu ja vainoaminen
- Jos aiempaa mielenterveyshistoriaa, psykoottisuutta, masennusoireilua - erokriisi voi laukaista/vahvistaa
 - Syventyvä masennus, itsetuhoisuus, itsemurhalla uhkailu
 - Päihteidenkäytön + muiden riippuvuuksien lisääntyminen

A close-up photograph of a newborn baby sleeping peacefully in a man's arms. The baby is wearing a white short-sleeved shirt and has its hands near its face. The man, wearing glasses and a blue shirt, is looking down at the baby with a gentle expression. The background is softly blurred, showing a woman's face in profile.

**Miksi riskiarviointia pitää tehdä?
Kenen tehtävä se on?
Mikä ennakoi vaativaa
erotilannetta?
Mitä riskisignaaleja nähtävillä?**

Miten lapsen kaltoinkohtelua, myös henkistä, tunnistetaan (Hoitosuositus Paavilainen & Flinck 2015)

RISKIOLOJEN/RISKITEKIJÖIDEN MERKITYS KESKEISTÄ:

1. Lapseen, vanhempiin ja perheeseen liittyvien riskien tietäminen ja arviointi
2. Riskien kasaantumisen tunnistaminen
3. Perheen kokonaistilanteen huomiointi keskeisintä
 - **Mikään riskinarviointimittari/kaltoinkohtelua mittaava seulontatyökalu ei yksinään ole luotettava;** lupaavia työkaluja on kehitetty
 - Tunnistamiseen löytyy selkeitä ja luotettavia menetelmiä: Tunnistamisen ja varhaisen puuttumisen keinojen käyttäminen: erilaiset riskinarviointityökalut ja mittarit, **vanhempien kanssa keskustelu, havainnointi, kotikäynnit, moniammatillinen yhteistyö**
 - Koulutus parantaa kaltoinkohtelun tunnistamista (tiedot, taidot, asenteet, luottamus omaan toimintaan)
 - **Moniammatillinen toiminta**, sen syvälinen kehittäminen ja johtaminen parantavat kaikenlaisen kaltoinkohtelun tunnistamista

(Barnahus-hankkeen webinaari 10.9.2020: <https://www.slideshare.net/THLfi/1092020-esitysdia>)

Lapsen kaltoinkohtelu

- Kaltoinkohtelu tarkoittaa fyysistä tai henkistä pahoinpitelyä tai huolenpidon laiminlyöntiä. Se voi myös olla vanhempien välisen väkivallan näkemistä.
- **Kaikki lasten kaltoinkohtelun muodot ovat vahingollisia lapselle lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Kaltoinkohtelu aiheuttaa lapsen elimistöön kroonisen tai toksisen stressitilan.**
- Kaltoinkohtelu muodostaa osan laajempaa [ACE \(Adverse Childhood Experiences\)](#) -ilmiötä: lapsuudenaikaiset haitalliset kokemukset
- **Vanhempia tulee tukea käyttäytymiseen, joka edistää lasten hyvinvointia ja kehittymistä.**
- Kaltoinkohtelusta sekä siihen mahdollisesti johtavista huolista, kehityskuluista ja riskeistä tulee voida puhua, pelottelematta vanhempia. Vanhemmat tarvitsevat totuudenmukaista ja realistista tietoa ja sen soveltamista heidän omaan arkeensa.
- Kaltoinkohtelusta ja sen seurauksista tulee kertoa lisää vanhemmille, jotta he entistä paremmin ymmärtävät käyttäytymisensä tavat ja niiden vaikutukset lapseen.

(prof. Eija Paavilainen, Tampereen yliopisto)

Korkean konfliktitason piirteitä

(Brown 2011; muk. Ervasti & Nylund 2014)

1. Konfliktin/erimielisyyden korkea aste
2. Epävarmuus suhteen päättymisestä
3. Kova syyttely
4. Heikko kommunikaatio
5. Polarisoituneet asemat
6. Yksimielisyyden vaikea saavuttaminen
7. Vaikeuksia sopimuksen noudattamisessa/täytäntöönpanossa
8. Lapset vedetään mukaan konfliktiin

Korkean konfliktitason piirteitä

(Brown 2011; muk. Ervasti & Nylund 2014)

9. Pysyttäytyminen vanhoissa rakenteissa ja odotuksissa
10. Rankaiseva käytös
11. Puolueelliset odotukset
12. Ulkopuolisten käyttäminen oman näkemyksen tukemisessa
13. Syiden hakeminen muuttuneelle käytökselle sairaudesta, stressistä tai keski-ikä kriisistä
14. Uusien foorumien etsiminen oman kannan esittämiseksi pikemmin kuin ratkaisun etsimiseksi
15. Huoli tulevaisuudesta
16. Tilanteen jatkuminen, kunnes osapuolet ovat taloudellisesti tai emotionaalisesti lopussa

Miksi riskiarviointia pitää tehdä EROKILANTEESSA?

- Perhesurma [Muhoksella](#) 25.1.2021: äiti murhasi lapset
- Perhesurma [Virroilla](#) 22.1.2021: isä surmasi avopuolisonsa ja haavoitti lastaan.
- Mies surmasi puolisonsa, sytytti talon tuleen ja teki itsemurhan [Seinäjoella](#) 28.9.20.
- Vanhemmat epäiltynä vauvan surmasta [Kihniössä](#) 28.9.20.
- Perheenäiti surmattu [Pöytyällä](#) 20.9.20, epäiltynä aviomies.
- Espoon Suurpellon [lapsimurha](#) 23.1.20: henkirikosta edelsi avioero ja kiista 2v. lapsen tapaamisista.
- Kaksi lapsisurmaa ja vauvan pahoinpitelyepäily (Vantaa 29.4.20 Äiti surmannut 1v. lapsen, Oripää 9.5.20 Isä surmannut 4 kk vauvan)

HERÄÄ KYSYMYS:

- Tunnistetaanko perhesurmariski? Tai lapsen kaappausriski? Tai muita riskejä, jotka uhkaavat lapsen (ja toisen vanhemman) turvallisuutta ja hyvinvointia?
- Jos tunnistetaan, niin miten tilanteiden eskaloitumista voidaan ehkäistä?

Miten tunnistan perhesurmariskin?

Yhdistäviä taustatekijöitä:

- parisuhteen ongelmat,
- **erotilanteeseen liittyvät kriisi- ja eroaikeet**
- vanhemman päihde- ja mielenterveysongelmat
- perhesurmiin liittyi väkivaltaisuutta ja sillä uhkaamista, puolet tekijöistä oli uhannut itsemurhalla.
- tekijät olivat tunnistaneet pahoinvointinsa ja kertoneet siitä lähipiirille sekä pyytäneet apua terveydenhuollosta.
- **Yhteistyötä ei tehdä riittävästi viranomaisten välillä ja tiedonkulku ei ole riittävää!**

Lähde: Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemä perhe- ja lapsensurmia koskevasta selvityks (SM:n julkaisu 35/2012).

Miten tunnistan perhesurmariskin?

Taustatekijöitä:

- persoonallisuushäiriö: 39 % äideistä, isistä 69 %
 - eroaminen tai sen uhka: **77 % äitien tapauksissa, 67 % isien**
 - päihtyminen/päihteidenkäyttö: miesten osuus 10-kertainen
 - psykiatrista hoitoa saanut: 27 % äideistä, 25 % isistä ed. vuonna
- KANSAINVÄLISET TUTKIMUKSET:
 - persoonallisuushäiriöt yleisiä lapsensa surmanneiden vanhemmilla.
 - Erityisesti *epävaka*a persoonallisuus perhesurman taustatekijänä.
 - Yhteys psyykkisen epätasapainon, väkivaltaisuuden ja rikollisen taustan välillä. (Aho ym. 2017)

(Putkonen ym. 2009)

A young woman with long brown hair in a ponytail is sitting on a light-colored sofa. She is looking down and to the left with a distressed expression, her right hand pressed against her forehead. She is wearing a white long-sleeved shirt and blue denim jeans. The background is a bright, slightly blurred living room with a lamp and a window.

**Perehtyminen
erilaisiin riskiarviointilomakkeisiin
ja arvioinnin viitekehyksiin**

Signs of safety

- Perustuu tasapainoiseen riskien kartoitukseen perheen kanssa: vaara- ja turvallisuustekijöiden kartoitus, perheen verkosto ja toimintakulttuuri, menneet tapahtumat ja tilanteet
- Sosiaalityöntekijän tehtävä on perheen kanssa arvioida olemassa olevat riskit lapsen kannalta!
- Ei vain riskien arvioimista, myös rakenteiden selvittäminen: perheen vahvuudet ja voimavarat, olemassa oleva turvallisuus, päämäärät turvallisuuden lisäämiseksi.

(Turnell 1999; muk. Sulavuori 2007)

MARAK

Mikä MARAK on?

- MARAK (moniammatillinen riskinarviointikokous) on työskentelymuoto, jolla pyritään auttamaan aikuisia parisuhdeväkivallan uhreja
- MARAK- työskentelyyn sisältyy:
 1. Asiakkaan kanssa tehtävä riskinarviointi (lomake)
 2. MARAK- työryhmän laatima turvasuunnitelma

Ja miksi se ei ole riittävä?

- Se on tehty aikuisia varten
- MARAK ei ole kaikilla paikkakunnilla
- Sen toimivuudessa on isoja alueellisia ja laadullisia eroja
- Mitä pisteet kertovat?

-> Tehdään yhteistyötä ETKL:n väkivaltatiimin ja THL:n Barnahus-hankkeen kanssa

Riskiarviointityökalun kehittäminen erotilanteeseen

Kun ollaan ”high-conflict” tai ”high-risk” ero- /huoltoriitatilanteissa

- Millaista riskinarvioinnin välineistöä tarvitaan?
- Ketkä ammattilaiset tekevät riskiarviointia?
- Missä tilanteissa?
- Mihin pyritään?
- Kenelle kehitetään?
- Kenen kanssa arvioidaan?
- Kuka tekee riskiarviointia lapsen kanssa?

(Kuvapankkikuva)

Vanhempiin liittyvät riskitekijät (korkea riski): epäilty/vahvistetut

- Onko aiempia viitteitä väärinkäytöksistä lasta kohtaan
- Onko vanhempia kohtaan epäilyjä lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä
- Kieltäkö vanhempi tapahtuneet väärinkäytökset (väkivallan vähättely/myönteiset asenteet lähisuhdeväkivaltaan)
- Onko vanhempi itse lapsuuden aikaisen hyväksikäytön uhri
- Onko viitteitä vakavista mielenterveyden ongelmista
- Onko itsemurha- tai murha-ajatuksia
- Onko vanhemmalla/vanhemmilla ollut päihteiden ongelmakäyttöä
- Onko vanhemmalla todettu persoonallisuushäiriö, jolle on tyypillistä viha, impulsiivisuus tai epävakaus
- Onko viime aikoina esiintynyt psykoottisia/maanisia oireita
- Onko viitteitä kielteisestä suhtautumisesta interventioihin (lastensuojelu, poliisi...)
- Rikosoikeudelliset tekijät: rikosilmoitukset, tuomiot, lähestymiskiellon rikkominen

Arviointi: SI = selkeä indikaatio / MI = mahdollinen indikaatio / - = ei merkintää

(Lähde: Omganshuis, Hollanti, 26.9.2019 koulutus)

Perheeseen liittyvät riskitekijät (korkea riski)

- Onko (ero)perheeseen kohdistunut erityisiä stressitekijöitä viimeisen vuoden aikana
- Sosioekonomiset stressitekijät viimeisen vuoden aikana
 - Vanhempien saaman sosiaalisen tuen vakavat puutteet vuoden aikana
 - Vanhempien suhteessa esiintyvä väkivalta ja jatkuuko se
 - Fyysinen
 - Seksuaalinen
 - Henkinen
 - Kunniaväkivalta
 - Onko kulttuurillisia vaikutteita, jotka vaikuttavat vanhemman tai lapsen väkivallan, uhan ja turvattomuuden riskiin?
- **Arviointi:** SI = selkeä indikaatio / MI = mahdollinen indikaatio / - = ei merkintää
(Lähde: Omganshuis, Hollanti, 26.9.2019 koulutus)

Lapseen liittyvät riskitekijät:

- Onko viitteitä, että lapsi on jossain vaiheessa todistanut vanhempien välistä väkivaltaa
 - Onko viitteitä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä
 - Onko viitteitä siitä, että lapsen ja vanhemman välinen vuorovaikutus vaarantaa lapsen normaalin kehityksen
 - Onko viitteitä siitä, että vanhempien keskinäinen vuorovaikutus vaarantaa lapsen normaalin kehityksen
 - Kohdistuuko lapseen painetta vanhemmuuteen liittyvien ongelmien suhteen
- Arviointi: SI = selkeä indikaatio
/ MI = mahdollinen indikaatio / - = ei merkintää
- (Lähde: Omganshuis, Hollanti, 26.9.2019 koulutus)

(PPT Kuvapankki)

Riskisignaaleja voivat olla myös

Tuomioistuimen näkökulmasta:

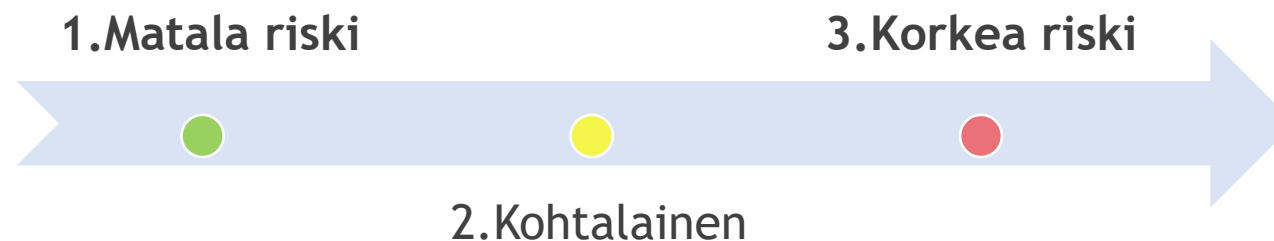
- lastensuojeluilmoitukset,
- lähestymiskieltihakemukset/ -päätökset,
- rikosilmoitukset tai -tuomiot (esim. pahoinpitelystä, vainoamisesta)
- poliisin kotihälytykset (akuutit väkivaltatilanteet, lapsen tapaamisiin liittyvät vaihtotilanteet jne.)
- aiemmat rikosepäilyt ja tuomiot,
- lapsen huoltoon, asumiseen ja tapaamisoikeuteen liittyvien hakemusten täytäntöönpanoriidat tai nopeat uusintahakemukset.

(PPT Kuvapankki)

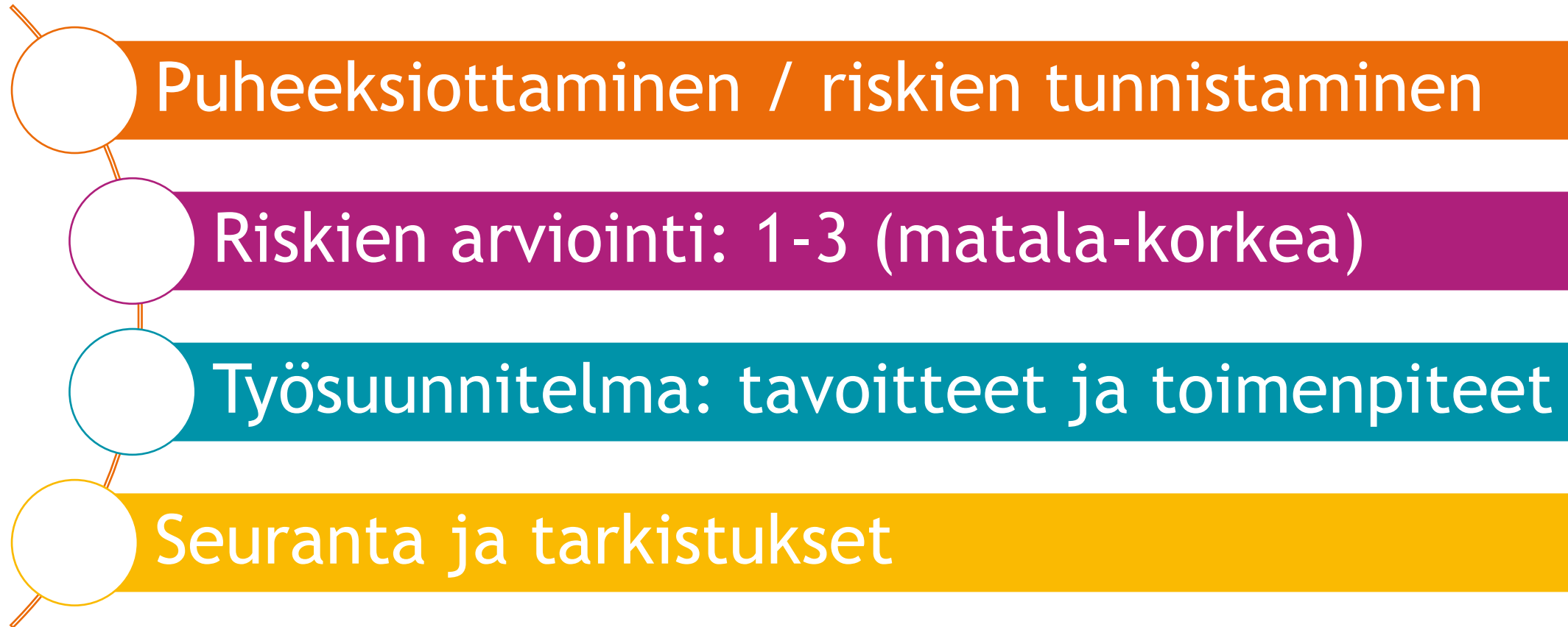
Lapsinäkökulmainen arviointivälineistö

= kaikki katsovat asioita lapsen näkökulmasta

- Konfliktien tai väkivallan pitkittymisen ehkäisyn ja lapsen suojelun näkökulmat.
- Ammattilaisten tulee tunnistaa riskisignaalit tai lapsen turvallisuutta ja hyvinvointia uhkaavat tekijät työskentelyn alussa
- Arvioidaan riskien vakavuus (1-matala, 2-kohtalainen, 3-korkea)
- Luodaan YHTEINEN TILANNEKUVA -> edellyttää tiedonvaihtoa, kukin tuo oman tiedon ja osaamisensa yhteiseen arviointiin
- Tehdään auttamisen suunnitelma riskien vähentämiseksi (sovitaan ketkä työskentelevät ja miten)
- Tarkistetaan ja uudelleen arvioidaan riskejä työskentelyn aikana (ymmärrys ja tieto lisääntyy vähitellen)

Moniammatillinen riskiarviointi prosessikuvaus

#jokainenonturvassa

Valtakunnallinen lapsi- ja perhejärjestö, joka auttaa vaikeissa ja turvattomissa oloissa eläviä lapsia ja perheitä sekä tekee perheväkivaltaa ehkäisevää työtä.

LÄHTEET:

- Archer-Kuhn B. (2018) Domestic violence and high conflict are not the same: a gendered analysis, *Journal of Social Welfare and Family Law*, 40:2, 216-233
- Auvinen, Maija 2002. Huoltoriita ja sosiaalitoimi. Teoksessa: Litmala, Marjukka (toim.) Lapsen asema erossa. WS Bookwell Oy, Juva, 113–168.
- Bergman A-S. & Rejmer A. (2017) Parents in child custody disputes: Why are they disputing?, *Journal of Child Custody*, 14:2-3, 134-150,
- Birnbaum, R., & Bala, N. (2010). Toward the differentiation of high-conflict families: An analysis of social science research and canadian case law. *Family Court Review*, 48(3), 403-416.
- Böök M-L. ja Terävä J. (2019): Yhteistyövanhemmuus eron jälkeen - Mitä, miksi ja miten? [Yhteistyövanhemmuuden käsikirja](#). Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 4. (toim. Hietanen, Keinonen ja Kettunen).
- Cashmore J. & Parkinson P. (2011) Reasons for disputes in high conflict families. *Journal of Family Studies* (2011) 17: 186-203.
- Ervasti & Nylund (2014): *Konfliktinratkaisu ja sovittelu*. Helsinki. Edita.
- Häkkänen-Nyholm (2010): *Lapsen vieraannuttaminen toisesta vanhemmasta erotilanteessa*. Duodecim aikakausjulkaisu.
- Kaittila A. (2017): : *Rahakonfliktit ja taloudellinen väkivalta parisuhteissa*. Väitöstutkimus. Turun yliopisto.
- Karttunen, R. (2010) *Isän ja äidin välissä*. Lapsen kuulemisen psykologinen kehys huolto- ja tapaamisriidoissa. Väitöstutkimus.
- Paavilainen E. ja Flinck (hoitosuositus 13.11.2015, päivitetään 2021): *Lasten kaltoinkohtelun tunnistamisen tehokkaat menetelmät sosiaali- ja terveydenhuollossa*. Hoitotyön tutkimussäätiö. Lyhennetty ote: [kaltoinkohtelu-hs-lyh.pdf \(hotus.fi\)](#)
- Pajulo M., Salo S., Pyykkönen N. (2015): *Mentalisaatio ihmistä suojaavana tekijänä*. Duodecim aikakausjulkaisu.
- Putkonen Hanna, Weizmann-Henelius Ghitta ja Eronen Markku. *Vanhempien lapsiinsa kohdistamat henkirikokset Suomessa*. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim 2009;125(9):991-6.
- Saini M., Laajasalo T., Platt S. (2020): Gatekeeping by Allegations: An Examination of Verified, Unfounded, and Fabricated Allegations of Child Maltreatment Within the Context of Resist and Refusal Dynamics. April 2020. [Family Court Review](#) 58(2):417-431.
- Sinkkonen, J. (2018): *Lapsen vieraannuttamisesta toisesta vanhemmasta on kauaskantoiset seuraukset*. Duodecim aikakausjulkaisu.